

## Tuberkulos

*Patientinformation. Smittskyddsläkarnas smittskyddsblad.*

### **Varför får du denna information?**

Du har eller misstänks ha sjukdomen tuberkulos och behöver behandling. Det här bladet innehåller information om tuberkulos, hur sjukdomen botas och vad du behöver göra.

### **Vad är tuberkulos?**

Tuberkulos (kallas också TBC eller TB) är en infektionssjukdom som orsakas av en bakterie, *Mycobacterium tuberculosis*. Den ger ofta lunginflammation men även andra delar av kroppen, som exempelvis lymfkörtlar, lungsäck, skelett, hjärna eller njurar, kan drabbas. Symtom på sjukdomen visar sig ofta lång tid (månader eller år) efter smitta. Hos små barn eller personer med sämre immunförsvar kan sjukdomen utvecklas snabbt och bli mycket allvarlig.

### **Hur får man tuberkulos?**

Sjukdomen kan smitta från personer med tuberkulos i lungorna eller luftvägarna. Bakterien kan spridas genom luften inomhus när man hostar och en annan människa andas in de små dropparna med bakterier. Tuberkulos smittar främst vid nära och långvarig kontakt. Därför är oftast personer i samma hushåll utsatta för smitta. Föräldrar kan smitta sina barn, och även nära vänner kan smittas. Det är mindre vanligt att någon smittas vid kontakter under kortare tid eller tillfälliga möten, till exempel på arbetsplatsen eller i skolan.

### **Hur märks att man har tuberkulos?**

Vanliga besvär är minskad vikt, långdragen hosta, svettningar nattetid och feber. Besvären beror på var i kroppen tuberkulosbakterierna finns. Tuberkulos i luftvägarna orsakar ofta hosta under längre tid. Andra besvär kan vara svullnader (tuberkulos i körtlar) eller värk (tuberkulos i skelettet eller buken). Symtom av tuberkulos kan skilja sig mellan olika personer beroende på hur länge man varit sjuk – från nästan inga till mycket allvarliga.

### **Hur smittsamt är tuberkulos?**

Personer med lungtuberkulos, där man kan hitta bakterier i upphostningsprov, kan vara mycket smittsamma innan behandlingen påbörjats. Smittsamheten minskar snabbt redan under de första veckorna av behandlingen. Personer som har tuberkulos utanför lungorna eller luftrören är inte smittsamma. Små barn med tuberkulos smittar nästan aldrig. Tuberkulos smittar inte via kläder eller andra föremål. Sjukdomen smittar heller inte utomhus.

### **Är tuberkulos farligt?**

Om tuberkulos inte behandlas kan bakterierna sprida sig och angripa andra organ. Obehandlad tuberkulos kan leda till allvarliga skador och ibland även bli livshotande. Små barn och personer med sämre immunförsvar har särskilt stor risk att bli allvarligt sjuka av tuberkulos. Personer med tuberkulos i luftvägarna kan smitta andra.

### **Hur botas tuberkulos?**

Tuberkulos behandlas med läkemedel som dödar de bakterier som orsakar sjukdomen. Behandlingen är långvarig och pågår under många månader. Det är mycket viktigt att följa den behandling som läkaren ger. Vissa läkemedel måste tas när magen är tom (ofta en timme före frukost). Det är också viktigt att inte missa några tabletter i behandlingen. Följ din läkares anvisningar. Slarv med behandlingen kan göra att bakterierna blir motståndskraftiga och därmed svårare att behandla. Läkemedel mot tuberkulos är gratis liksom uppföljande besök.

### **Smittspårning – vad betyder det?**

Det är mycket viktigt att hitta personer som har tuberkulos så att de kan få behandling, dels för att minska risken för skador (se ovan) och dels för att infektionen inte ska spridas till flera. Du som har tuberkulos måste därför berätta vilka du har levt nära eller träffat och som du kan ha smittat, eller som kan ha smittat dig. En person kan vara smittad men behöver inte vara sjuk.

### **Tuberkulos finns i smittskyddslagen – vad innebär det?**

När du har tuberkulos måste du leva så att du inte riskerar att smitta någon annan.

Du som har, eller misstänks ha tuberkulos, **måste följa förhållningsreglerna du får** från din läkare:

- Du, som har tuberkulos som är smittsam,
  - kan vara tvungen att vårdas på sjukhus
  - får inte gå till arbetet, skolan eller fritidsaktiviteter tills behandlingen gjort dig smittfri och din läkare säger att du inte längre kan smitta andra människor.
- Du måste komma på återbesök om din läkare säger att du ska göra det.
- Om du flyttar måste du meddela din läkare detta.

Om du har fått en förhållningsregel som du tycker är fel, kan du ta kontakt med smittskyddsläkaren i ditt landsting.

### **Vill du veta mer?**

Mer information om tuberkulos finns på

[www.1177.se](http://www.1177.se)

[www.folkhalsomyndigheten.se](http://www.folkhalsomyndigheten.se)